

Tisková zpráva 210316

České školství pohledem rodičů – nároky rodičů na vzdělávání dětí se za posledních deset let významně proměnily

Praha, 16. března – **Čeští rodiče dnes kladou na školy vysoké nároky – hlavně na přístup učitelů a kvalitu vzdělávání. Před deseti lety to naopak bylo vybavení škol moderní technikou. Ukazuje to průzkum PAQ Research, který pro Nadaci České spořitelny a EDUin připravil Daniel Prokop a jeho tým. Zaměřil se na to, jak rodiče s odstupem desetiletí hodnotí vzdělávání svých dětí, jaké kvality očekávají od učitelů a co by měla podle nich škola dětem dát především. Vzhledem k nové situaci způsobené pandemií se studie kromě porovnání postojů v letech 2009 a 2019 zaměřila i na aktuální změny v názorech rodičů v průběhu loňského roku.**

Většina dotazovaných rodičů (72 %) je s úrovní základního školství spokojena. Od roku 2009 ale zároveň o třetinu stoupl počet rodičů žáků 9. ročníků, kteří jsou ke kvalitě českých škol kritičtí. Obecně panuje větší spokojenost s výukou na prvním stupni než na druhém (81 % vs. 68 %). Kritikou nešetří zejména vysokoškolsky vzdělaní rodiče nebo rodiče dětí se špatným prospěchem a z horších ekonomických poměrů. „To může být dáno mimo jiné horší kvalitou škol navštěvovaných dětmi z chudšího prostředí, nižší důvěrou těchto rodičů ve stát a společnost jako celek či častějšími konflikty spojenými s hodnocením prospěchu u svého dítěte,“ vysvětluje jeden z autorů studie Daniel Prokop a dodává: „Pandemie zlepšila názor rodičů na kvalitu českého základního školství. Za dobrou ji považovalo přes 80 % respondentů, v listopadu 2020 konkrétně 82 %, před pandemií to bylo o deset procent méně.“

Jen znalosti už nestačí

Škola by měla podle rodičů připravit děti především na život v informační společnosti, naučit je vyhledávat a pracovat s informacemi (69 %), kriticky myslet a umět svůj názor obhájit v diskuzi (63 %).

Za důležité také považují, aby se děti učily nakládat se svými slabými a silnými stránkami (52 %). V období, kdy probíhala distanční výuka, rodiče častěji označili potřebu naučit žáky se soustředěně učit a systematicky poznávat nové věci (z 45 % na 60 %).

„Ve vnímání cílů základního školství dochází v desetiletém odstupu k podstatnému obratu. Priority se mění a není proto divu, že rodiče reflektují rychlý vývoj 21. století a od základního vzdělání čím dál tím více požadují osvojení si měkkých dovedností před tvrdými,“ uvádí programový ředitel EDUinu Miroslav Hřebecký.

Podpora výběrových škol

Rodiče se shodují, že je potřeba omezit šikanu nebo záškoláctví (73 %). Nerovnosti v přístupu ke vzdělávání by podle oslovených rodičů zmírnila zejména předškolní výchova sociálně slabších dětí. S rozdělováním dětí do výběrových škol a víceletých gymnázií však většina rodičů (72 %) spíše souhlasí. Názory na kvalitu i systémové změny a selektivnost souvisí se vzděláním a socioekonomickým statusem rodičů a zároveň tím, jakou školu jejich děti navštěvují. „Vnímáme, že postoj rodičů k nerovnostem se od roku 2009 moc nezměnil. Na jedné straně rodiče říkají, že by se školy měly snažit vyrovnávat sociální a ekonomické zázemí znevýhodněných dětí, na straně druhé je zde mnoho rodičů, kteří podporují selektivní školy. Ukazuje se, že je potřeba vést intenzivnější veřejnou debatu nad nerovnostmi, jako rostoucím problémem českého školství,“ říká ředitel Nadace České spořitelny Ondřej Zapletal.

V ideální škole učí osobnosti

Ideální škola je podle 8 z 10 rodičů taková, kde pracují učitelé s vysokými lidskými a morálními kvalitami a spravedlivým přístupem. Odborná kvalita učitelů a dobrá atmosféra a vztahy mezi žáky jsou důležité pro dvě třetiny rodičů. Nejméně důležité je vybavení školy moderní technikou (38 %) nebo prestiž instituce (31 %). „Na odbornou připravenost a výkon se více orientují rodiče s dětmi na víceletých gymnáziích a ve výběrových třídách – v rámci nich ale ještě častěji ti, kteří mají sami střední vzdělání s maturitou a spíše tradičnější představy o škole. Rodiče vysokoškoláci již více zdůrazňují ‚měkké‘ kvality školy – důraz na vztahy, atmosféru a přístup k žákům. To může v budoucnu hypoteticky ovlivnit poptávku po specifických typech škol – směrem k větší míře komunitnosti. Rodiče z nižších socioekonomických skupin (bez maturity, špatná finanční situace) jsou typičtí tím, že – více než oba dva zmíněné vzdělávací rozměry – akcentují prestiž a zázemí školy,“ zdůrazňuje spoluautor výzkumu Michal Kunc.

Jaký má být kvalitní učitel

Nejdůležitější podle rodičů je, aby učitel zasahoval proti šikaně a dokázal látku dobře vysvětlovat na příkladech. Tyto kvality v dotazníku označilo 78 % respondentů. Učitelé by měli v žácích budit touhu se vzdělávat (68 %) a spolupracovat (70 %). Méně důležitá je pro rodiče odbornost (47 %) nebo komunikace (42 %). „Zajímavé je, že rodiče dětí z výběrových tříd sice požadují modernizaci výuky a výuku nových kompetencí, ale pořád jsou zaměřeni na výkon. Jsou tedy progresivní z hlediska obsahu učiva, ale ne způsobu výuky. U rodičů z nižších socioekonomických skupin a u rodičů dětí, které navštěvují nevýběrovou základní školu, se naopak mísí požadavky na rozvíjení potenciálu slabších dětí, a zároveň konzervativní představy o učiteli jako autoritativním expertovi,“ doplňuje Daniel Prokop.

Celou studii si můžete stáhnout [zde](#).

Informační centrum o vzdělávání

Kontakty pro média:

Miroslav Hřebecký, programový ředitel EDUin

e-mail: miroslav.hrebecky@eduin.cz, mobil: 777 230 849

Michal Prokeš, manažer komunikace Nadace České spořitelny

e-mail: michal.prokes@nadacecs.cz, mobil: 604 689 633

Daniel Prokop, sociolog PAQ Research, autor průzkumu

prokop@paqresearch.cz, mobil: 608 333 902

Pavla Lioliasová, vedoucí komunikace EDUin

e-mail: pavla.lioliasova@eduin.cz, mobil: 725 511 663

Zdroje pro editory:

Studie Postoje rodičů ke vzdělávání v ČR a k učitelské profesi - [ZDE](#)

EDUin je obecně prospěšná společnost, která se věnuje problematice vzdělávání a jejíž snahou je informovat veřejnost o všem důležitém, co se děje ve školství a vzdělávání. EDUin, o. p. s., byla založena v květnu 2010 a realizuje a připravuje několik informačních a osvětových projektů. Více se dozvíte na www.eduin.cz.

Nadace České spořitelny je jednou z nejvýznamnějších firemních nadací v České republice. Podporuje šíření systémových změn ve vzdělávání a usiluje tak o to, aby nejlepší škola byla ta, která je nejbliž. Více na www.nadacecs.cz.

PAQ Research je sociologická výzkumná organizace založená Danielem Prokopem. Věnuje se analytickým projektům zejména v oblasti vzdělávání, sociálních problémů a veřejné politiky.

Informační centrum o vzdělávání

